

Raport

Rosyjska wojna informacyjna na Bliskim Wschodzie

Kraków 2025

Spis treści

O projekcie.....	1
Autorka publikacji.....	1
Wprowadzenie.....	2
Rozdział 1. Polityka Rosji na Bliskim Wschodzie.....	3
Rozdział 2. Rosyjska strategia (dez)informacyjna.....	9
Rozdział 3. Case study: Izrael.....	34
Rozdział 4. Wnioski i rekomendacje.....	39

O projekcie

Instytut Badań
nad Turcją

Disinformation
in MENAT

Projekt finansowany z budżetu państwa w ramach konkursu Ministra Spraw Zagranicznych RP „Dyplomacja Publiczna 2024-2025 - wymiar europejski i przeciwdziałanie dezinformacji”.

Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Autorka publikacji

Agnieszka Bryc

Doktor nauk humanistycznych, Adiunktka na Wydziale Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Członkini Rady Ośrodka Studiów Wschodnich oraz Centrum Mieroszewskiego. Autorka książek i artykułów w tematyce polityki zagranicznej Rosji oraz polityki bezpieczeństwa Izraela, w tym: *Rosja w XXI wieku. gracz światowy czy koniec gry?* (WAIP 2008, 2009); *Izrael 2020: skazany na potęgę?* (Poltext 2015). Komentatorka, publicystka „Polityki” raz „Nowej Europy Wschodniej Magazynu Online”.

Wprowadzenie

Putinowska Rosja prowadzi wojnę z Zachodem. Nie jest w stanie jej wygrać w otwartej konfrontacji, dlatego dąży do pokonania wroga bez poniesienia kosztów oraz konsekwencji kinetycznej agresji. Wojna jest dla niej nie tylko narzędziem polityki zagranicznej, pozwalającej na ekspansję terytorialną kosztem sąsiadów, ale też filozofią polityki.

Kreml już dawno porzucił strategię kooperacji z Zachodem, co Władimir Putin publicznie zadeklarował podczas Międzynarodowej Konferencji Bezpieczeństwa w Monachium w lutym 2007 roku. Sześć lat później Szef Sztabu gen. Gierasimow przemawiając na tym forum stwierdził, że żyjemy w czasach, w których wojna nie jest już wypowiedana, zatarła się granica między wojną a pokojem, a metody niemilitarne bywają bardziej skuteczne niż wojskowe.

Informacja jest dla Rosjan bronią. Dlatego wojna informacyjna jest częścią wojny kognitywnej (poznawczej), którą prowadzą przeciwko Zachodowi. „Zarządzanie refleksyjne”, bo tak ją określają, rozwijali w czasach zimnej wojny i nie porzucili w okresie polityki „demokratyzacji” po rozpadzie ZSRR. Każdorazowo też agresję militarną poprzedzają ofensywnymi kampaniami wojny kognitywnej. Przykładem była Gruzja (2008), aneksja Krymu (2014) oraz pełnoskalowa agresja na Ukrainę (2022).

Aneksję Krymu generał Philip Breedlove, ówczesny naczelny dowódca sił NATO w Europie, uznał za „błyskawiczną wojnę informacyjną”. Podczas inwazji wykorzystano techniki udoskonalone przez Kreml, a kampania dezinformacyjna działała w dwóch kierunkach – skierowana do wewnątrz, kreując poczucie zagrożenia ze strony „Ukronazistów” i wrogości wobec Zachodu; oraz na zewnątrz – do Ukrainy oraz społeczności międzynarodowej, skutecznie je dezorientując. Po aneksji Krymu przyszły kolejne skuteczne kampanie – Brexitu oraz mieszania się w proces wyborczy w USA (2016, 2020, 2024), a także państw europejskich. Decydując się na interwencję w Syrii w 2015 roku, Kreml wykorzystał ten fakt do budowania wizerunku własnej sprawczości, poszukiwania przychylności opinii publicznej na Bliskim Wschodzie, przede wszystkim jednak dyskredytacji Zachodu.

Niniejszy raport diagnozuje narzędzia oraz taktyki rosyjskiej wojny informacyjnej na Bliskim Wschodzie. Przede wszystkim wyjaśnia, dlaczego operacje dezinformacyjne w regionie są częścią szerszej i bardziej skomplikowanej strategii wojny kognitywnej Rosji z Zachodem, a także w jaki sposób udało się Rosjanom narzucić swoją narrację w regionie. Docelowo ma też pomóc opracować metody odpowiedzi na rosyjską wojnę kognitywną, zwłaszcza w sferze proaktywnej.

Rozdział 1.

Polityka Rosji na Bliskim Wschodzie

Bliskowschodnią politykę Rosji determinuje kilka czynników.

1. Bliskość geograficzna, która wymusza zaangażowanie w regionie sąsiadującym z przestrzenią postradziecką, którą Rosja wciąż postrzega jako tzw. bliską zagranicę, a więc strefę szczególnych interesów.
2. Czynnik islamski, którego znaczenie wzrosło, gdy wraz z rozpadem ZSRR przestała istnieć fizyczna granica pomiędzy muzułmanami w Rosji oraz w republikach postradzieckich a centrami religijnej inspiracji na Bliskim Wschodzie. Muzułmanie stanowią dziś 15% z 147 milionowej populacji Rosji¹.
3. Interesy gospodarcze, w tym w sferze energetyki, także jądrowej oraz handlu bronią.
4. Strategia międzynarodowa Rosji. Czynnik ten jest szczególnie istotny jako lewar dyplomatyczno-polityczny w stosunkach ze Stanami Zjednoczonymi.

Bliski Wschód nie jest priorytetem rosyjskiej polityki zagranicznej, lecz wpisuje się w szerszą strategię międzynarodową Rosji. Priorytetem tej ostatniej jest rewizja ładu międzynarodowego oraz zastąpienie zachodniocentrycznego porządku „koncertem mocarstw”. To inspiracja Koncertem Europy przyjętym na Kongresie Wiedeńskim w 1815 roku, kiedy zwycięskie imperia ustanowiły długotrwały autorytarny pokój, by umocnić swoje zwycięstwo nad Napoleonem.

Dążenie do przekształcenia globalnego układu sił w swoisty koncert mocarstw wynika z przekonania elit rosyjskich, a w szczególności Władimira Putina, że:

1. Polityka międzynarodowa wciąż (podobnie jak w XIX wieku) jest zdominowana przez wielkie mocarstwa.
2. W pełni "suwerenne" są tylko te państwa, które potrafią w pełni samodzielnie decydować, jak Stany Zjednoczone, Chiny i Rosja, a także inni gracze o znaczącym wpływie w wybranych obszarach, tacy jak czołowi Europejczycy (Niemcy, Francja), Indie i Brazylia.
3. Pozostałe państwa (średnie i małe, a więc Polska, Ukraina, państwa bałtyckie i in.) mogą jedynie uznawać reguły gry uzgodnione przez najsilniejsze państwa świata.

¹ Rosstat (2023). The All-Russian census of 2020.
https://gks.ru/free_doc/new_site/perepis2010/croc/perepis_itogi1612.htm (dostęp: 29.11.2025).

Zaangażowanie Rosji na Bliskim Wschodzie w pierwszej kolejności pozwala Moskwie tworzyć narzędzia presji na Stany Zjednoczone i przymuszać Waszyngton do uwzględniania interesów Kremla. Takie funkcje pełniła interwencja zbrojna w Syrii w 2015 roku, budowanie sojuszu taktycznego z Iranem, próba zbliżenia z państwami Zatoki Perskiej oraz Arabią Saudyjską, nie wspominając o specjalnych relacjach z Izraelem. Dźwignia bliskowschodnia stała się szczególnie użyteczna po rozpoczęciu pełnoskalowej wojny w Ukrainie w lutym 2022 roku. Rosja miała już w tym czasie przygotowany grunt pod agresywną antyzachodnią kampanię dyplomatyczną w państwach Globalnego Południa.

Temu w 2023 roku służył antyizraelski zwrot podczas wojny w Strefie Gazy. Wydawał się on zaskoczeniem, bo dotychczas Kreml podtrzymywał wyjątkowo pragmatyczne relacje z Tel Awiwem. Z kolei rząd Benjamina Netanjahu wykazywał daleko idącą przychylność Rosji, aby utrzymać od 2015 roku stałe kanały komunikacji, zwłaszcza na potrzeby operacji lotniczych na cele w Syrii. Już wcześniej władze izraelskie nie potępiły aneksji Krymu w 2014 roku, a po pełnoskalowej agresji na Ukrainę przyjęły strategię „siedzenia okrakiem na płocie”, nie chcąc zepsuć relacji z Moskwą. Symbolem stała się wizyta ówczesnego ministra spraw zagranicznych Eli Cohena w Ukrainie w lutym 2023 roku. Pytany wprost przez dziennikarzy, unikał bezpośredniego wskazania na Rosję jako winną zbrodni na cywilach w Buczy.

Propalestyński zwrot Kremla jest jednak czysto instrumentalny. Zresztą nie pierwszy już raz, ponieważ ostatni taki zwrot Moskwa wykonała w 2006 roku, po zwycięskich dla Hamasu wyborach parlamentarnych w Autonomii Palestyńskiej. W tamtym czasie Kreml potrzebował z jednej strony pragmatycznych relacji tak z Izraelem jak i Hamasem; z tym ostatnim w celu powstrzymywania go przed poszukiwaniem parterów na Kaukazie Północnym, czego w tamtym czasie obawiali się Rosjanie.

Logikę tę wyjaśniał w lipcu 2006 roku Jurij Sapunow, były szef Departamentu Zwalczania Terroryzmu Międzynarodowego FSB w wywiadzie dla Rossijskiej Gaziety. Zapytany o to, dlaczego Kreml nie uznaje Hamasu ani Hezbollahu za organizacje terrorystyczne odpowiedział: „Wiemy na pewno, że przywódcy ruchu terrorystycznego na Północnym Kaukazie, Basajew i al Chattab, aktywnie próbowali przekonać przywódców Hamasu i Hezbollahu do udziału w działaniach wojennych w Czeczenii na zasadzie wzajemności. Czeczeńcy oferowali pomoc militarną i udział w walce z Izraelem zimą, kiedy w Czeczenii trudno walczyć, w zamian Hamas i Hezbollah miał wspierać ich latem. Ale ani Hezbollah, ani Hamas nie zgodziły się na to. Ponadto nie przeprowadziły ani jednego aktu terrorystycznego na terytorium Rosji”².

² Publikuyem spisok organizatsiy, priznannykh Verkhovnym sudom Rossii terroristicheskimi, Rossiyskaya gazeta, 28.07.2006, <https://rg.ru/2006/07/28/terror-organizacii.html> (dostęp: 8.11.2025).

Wojna w Gazie skutecznie odciągała uwagę od rosyjskiej agresji na Ukrainę i pozwalała forsować na szeroką skalę międzynarodową antyukraińskie, antysemickie oraz antyzachodnie (antyamerykańskie) narracje przy okazji uzasadniające inwazję na Ukrainę.

Konsekwencją jednoznacznego wsparcia Hamasu był jednak wzrost nastrojów antysemickich i ksenofobicznych w Rosji. Jeszcze w sierpniu 2023 roku przestrzegał przed tym Lew Gudkow z niezależnego Centrum Lewady. „W kontekście spec-operacji – pisał w komentarzu – można się spodziewać, że antyukraińska i antyzachodnia retoryka spowoduje powszechny wzrost zainteresowania oddolnej agresywności wobec mniejszości etnicznych i cudzoziemców”³. Niedługo potem, 29 października, setki lokalnych mieszkańców Machaczkałe w Dagestanie wtargnęło na lotnisko, dostało się na pas startowy, próbując szturmować samolot z Tel Awiwu w poszukiwaniu Żydów. Dzień wcześniej odbyły się protesty pod hotelem Flamingo w Chasawjursku (Karaczaj-Czerkiesja na Kaukazie Północnym), wieczorem w Czerkiesku i Machaczkałe miały miejsce antyizraelskie wiece, a następnego dnia rano podpalono żydowski dom kultury w Nalczyku⁴.

Władze z czasem wygasiały zamieszki, ale niecały rok później, w czerwcu 2024 roku, doszło do kolejnych incydentów w rosyjskim Dagestanie, gdzie podpalono i próbowano zniszczyć budynki sakralne, cerkwie i synagogi. Problem polegał na tym, że Kreml nie walczył z radykalizacją na Kaukazie Północnym, bo zaangażowany był od 2015 roku w militarną interwencję w Syrii, tymczasem rodzimi wahabici w Dagestanie rekrutowali ochotników do szeregów Kalifatu. To stąd ponad tysiąc ośmiuset bojowników dołączyło do Państwa Islamskiego podczas wojny w Syrii. Zanim Moskwa zaczęła ukrywać dane na temat przestępstw „terrorystycznych”, jeszcze w 2021 roku Prokuratura Generalna Rosji przyznawała, że spośród prawie dwóch tysięcy przestępstw na tle terrorystycznym na Kaukazie Północnym najwięcej z nich, bo prawie pięćset, miało miejsce w Dagestanie.

Do czasu upadku reżimu Baszara al-Asada w grudniu 2024 roku oraz wojny izraelsko-irańskiej w czerwcu 2025 roku wydawało się, że Rosjanie utrzymują silną pozycję na Bliskim Wschodzie. Tymczasem w dość krótkim czasie obnażono realne możliwości Moskwy, które w rzeczywistości wynikały nie z pozycji mocarstwowej Kremla, lecz sprawnego oportunizmu. Moskwa korzystała z „okien możliwości” – pivotu USA na Azję, okazji przeprowadzenia wraz z Iranem interwencji w Syrii oraz taktycznego sojuszu z Teheranem.

³ Levada Center, <https://www.levada.ru/cp/wp-content/uploads/2023/08/VOM1-2023.pdf> (dostęp 8.011.2025).

⁴ Na Severnom Kavkaze v Rossii — seriya yarostnykh antisemitskikh aktsiy V Khasavyurte izrail'tyanam zapretili zhit' v gostinitse, 29 oktyabrya 2023, <https://meduza.io/feature/2023/10/29/na-severnom-kavkaze-proshla-seriya-antisemitskih-aktsiy> (dostęp 11.11.2025).

Zaskoczenie tempem, w jakim w grudniu 2024 roku HTS przejmował kolejne regiony Syrii – bez oporu ze strony zarówno reżimu w Damaszku, jak i Iranu oraz Rosji – tylko wzmocniło przekonanie, że Rosjanie nie byli w stanie ochronić swojego sojusznika. Uderzyło to bezpośrednio w mozolnie kreowany wizerunek władz rosyjskich na Bliskim Wschodzie jako siły sprawczej oraz wiarygodnej, a przede wszystkim – w odróżnieniu od Zachodu – partnera, który nie zdradza ani nie porzuca swoich sojuszników.

Putin wprawdzie przyjął Baszara al-Asada w Moskwie, udzielając mu azylu, ale w rzeczywistości nie zrobił wiele, by utrzymać go na stanowisku prezydenta. Co więcej Rosja znacznie wcześniej zaczęła ograniczać swoje zaangażowanie w Syrii. W 2017 roku Putin ogłosił osiągnięcie celów militarnych, a po lutym 2022 roku Rosjanie zaczęli wycofywać z rosyjskich baz w Syrii tak personel jak i sprzęt, np. S-300, na potrzeby wojny w Ukrainie. W ten sposób w trakcie ofensywy HTS rosyjski personel liczył ponad 7 tys. żołnierzy – głównie obsługę Rosyjskich Sił Powietrzno-Kosmicznych w bazie Chmejmim oraz załogi okrętów w Tartus.

Oslabienie pozycji Rosji w regionie nie oznacza jednak jej wypchnięcia z Bliskiego Wschodu. Takie ryzyko wprawdzie istniało, kiedy wycofywała swój personel oraz sprzęt z baz w Syrii (głównie do Libii), a ich status nie był potwierdzony przez nowe władze Al-Szary. Dwie z nich były kluczowe dla prowadzenia dalekosiężnych operacji poza granicami państwa – w Chmejmim mogą lądować bombowce strategiczne i ciężkie wojskowe samoloty transportowe. Baza ta była wykorzystywana nie tylko do ataków na pozycje rebeliantów w Syrii, ale też do kontroli przestrzeni powietrznej nad Syrią i wschodnią częścią basenu Morza Śródziemnego. Bezcenna była także rola hubu logistycznego, bo to stąd zaopatrywano siły rosyjskie, w tym Wagnerowców w Afryce. Z kolei Tartus to punkt wsparcia logistycznego marynarki wojennej i jedyna taka rosyjska placówka na Morzu Śródziemnym. Bezpieczny korytarz powietrzny funkcjonował nad Morzem Kaspijskim, Iranem i Irakiem, a w Chmejmim lądowano, aby uzupełnić paliwo w drodze do Afryki. Jeśli Rosja utraciłaby Chmejmim, wówczas straty miałyby charakter strategiczny. Rosyjska armia utraciłaby możliwość sprawnego zaopatrywania swoich sił w Afryce, w tym oddziałów Korpusu Afrykańskiego, czyli byłych najemników z Grupy Wagnera.

W rok po przewrocie w Syrii oraz pół roku od wojny Moskwa stara się odzyskać część utraconych wpływów i zachować przynajmniej częściowy dostęp do swoich baz w Syrii. Oprócz bazy lotniczej w Chmejmim oraz morskiej w Tartus zależy jej na lotnisku w Al-Kamiszi – regionie kontrolowanym przez siły kurdyjskie (SDF) – w północno-wschodniej Syrii, w pobliżu granicy z Turcją. W tej ostatniej lokalizacji Rosja od marca 2025 roku odbudowuje swoją obecność, relokując sprzęt i personel za pośrednictwem bazy w Chmejmim.

Przywracanie nawet częściowej obecności wojskowej w Syrii, a ponadto trwające rozmowy rosyjsko-syryjskie sugerują, że Moskwa rekalkuluje swoją politykę bliskowschodnią. W stosunku do nowych władz w Damaszku przyjęła strategię, jaką stosuje wobec rządów talibów w Afganistanie.

1. De facto Kreml uznaje nowe władze i jest otwarty na współpracę. W styczniu 2025 roku pierwsza delegacja rosyjska złożyła wizytę w Damaszku, w lutym doszło do pierwszego kontaktu telefonicznego pomiędzy Putinem a przywódcą syryjskim Ahmedem al-Szarą, natomiast 15 października 2025 roku odbył on pierwszą wizytę roboczą w Moskwie. Podczas spotkania podkreślił, że „Rosja od dziesięcioleci kieruje się interesami narodu syryjskiego”⁵, czym sprawnie odciął się od prezydenta Asada i potwierdził otwartość na nowe władze syryjskie. Z kolei al-Szara zadeklarował, że będzie honorował wszystkie porozumienia zawarte z Moskwą przez poprzedni (obalony) rząd Baszara al-Asada.
2. Zmiana języka. HTS przestał być prezentowany jako organizacja terrorystyczna, a termin ten zastąpiono określeniem „zbrojna opozycja”.
3. Formalnie Hajat Tahrir asz-Szam (HTS) pozostaje na liście organizacji terrorystycznych, zakazanych w Rosji. Zmiana tego statusu, a więc prawna legitymizacja nowych władz pozostaje kwestią negocjacji pomiędzy Moskwą a Damaszkiem.

Rosjanie rozumieją, że zachowanie ich obecności militarnej ma sprzyjać rządowi al-Szary, bo pomoże ograniczać swobodę operowania sił izraelskich na południu kraju, zrównoważyć wpływy Turcji, która utrzymuje bazy na północy oraz USA na wschodzie Syrii.

Pod koniec lutego 2025 roku agencja Reuters donosiła, że także rząd Benjamina Netanjahu lobbował w USA na rzecz utrzymania rosyjskich baz w Syrii, w celu przeciwdziałania rosnącym wpływom Turcji w regionie⁶. Rosjanie odczytują to ponadto jako dążenie do niedopuszczenia Iranu do odbudowy swoich wpływów w tym kraju. Rosja jest więc przydatna: mimo że wraz z Iranem wspierała Baszara al-Asada, jej interesy z Teheranem nie zawsze są zbieżne.

Rosjanie w tym względzie liczą na specjalne relacje premiera Netanjahu z Donaldem Trumpem, a także doraźny charakter izraelskiej polityki. Innymi słowy liczą na to, że rząd Netanjahu będzie się kierować pozornie pragmatycznym podejściem, wracając do kalkulacji, zgodnie z którą „lepiej jest trzymać Rosję blisko”, bo większym zagrożeniem jest Turcja (rosnące wpływy w regionie) oraz Iran (ambicja odzyskania utraconych wpływów i osłabienia Izraela). W ten sposób Izrael udowadnia, że w odróżnieniu od Moskwy, jemu bardziej zależy na ponownym zbliżeniu z Rosją.

⁵ Российско-сирийские переговоры. В Кремле состоялись переговоры Владимира Путина с Президентом Сирийской Арабской Республики Ахмедом Шараа, который находится в России с рабочим визитом. 15 октября 2025 года. <http://kremlin.ru/events/president/news/78213> (dostęp: 29.11.2025).

⁶ Reuters, February 28, 2025.

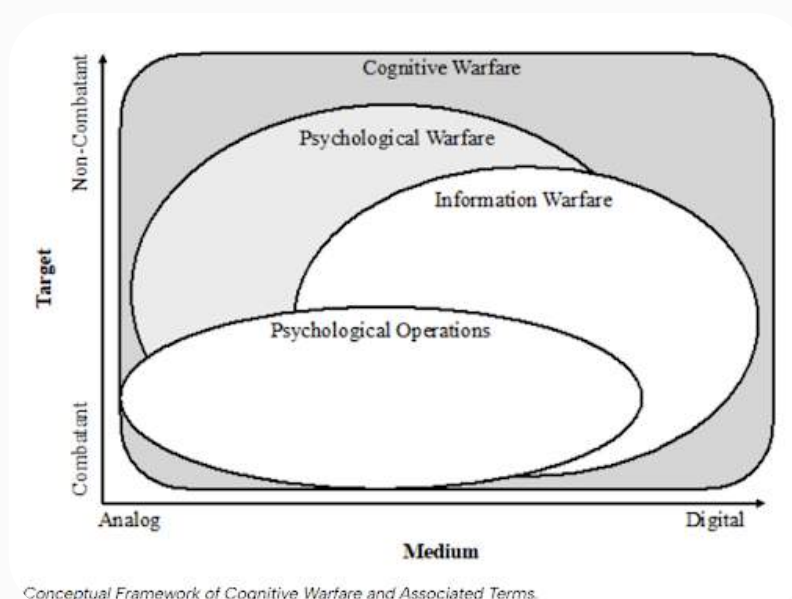
Mimo odczuwanych ewidentnych ingerencji Rosji w izraelską infosferę oraz dowodów na to, że Rosjanie już prowadzą operację kognitywną (w tym dezinformacyjną) chcąc wpłynąć na wyniki zaplanowanych na jesień 2026 roku wyborów parlamentarnych, rząd Netanjahu będzie otwarty na powrót do pragmatycznych relacji z Moskwą. Nie karząc Rosji za ingerencję w jej infosferę i próbę manipulacji opinią publiczną, jedynie zachęca do kontynuowania wojny kognitywnej przeciwko Izraelowi.

Rozdział 2.

Rosyjska strategia (dez)informacyjna

Informacja jest traktowana przez Kreml jako broń. Już dawno przestała być narzędziem politycznej propagandy; stała się elementem wojny kognitywnej. „Frontem” jest umysł, a jego funkcje poznawcze są celowo zaburzane.

Wojna kognitywna jest operacją złożoną, realizowaną na wielu poziomach (strategicznym, operacyjnym, taktycznym), często równocześnie i przy wykorzystaniu różnorodnych narzędzi od dezinformacyjnych i propagandy, przez cyber-operacje, PSYOPS (operacje psychologiczne), sabotaż i dywersję, po dyplomację publiczną i soft power. Docelowo ma wywołać dezorientację, konfuzję, pożądane emocje i w konsekwencji szkodliwe dla siebie (i państwa) decyzje. Obrazowo można sprowadzić to do sytuacji, w której wróg (Rosji) pokonuje się sam.

Rys 1: Zakres wojny kognitywnej.

Źródło: Fabio Ibrahim, Steffen Rhode, Monika Daseking, A Systematic Review Of Cognitive And Psychological Warfare, The Defence Horizon Journal, December 1, 2023.

Uznając, że wrogiem jest Zachód oraz że Rosja nie jest w stanie wygrać z nim w otwartej konfrontacji rozwiązaniem jest prowadzenie przeciwko niemu operacji poniżej progu agresji (kinetycznej), zwłaszcza że jest ona:

1. tania (nie wymaga kosztownej operacji militarnej);
2. bezpieczna (zapewnia bezkarność, pozostaje w szarej strefie);
3. skuteczna (pozwala swobodnie penetrować systemy państw demokratycznych, podczas gdy dzięki „zombifikowanemu” społeczeństwu Kreml sam jest odporny na analogiczną kontrę).

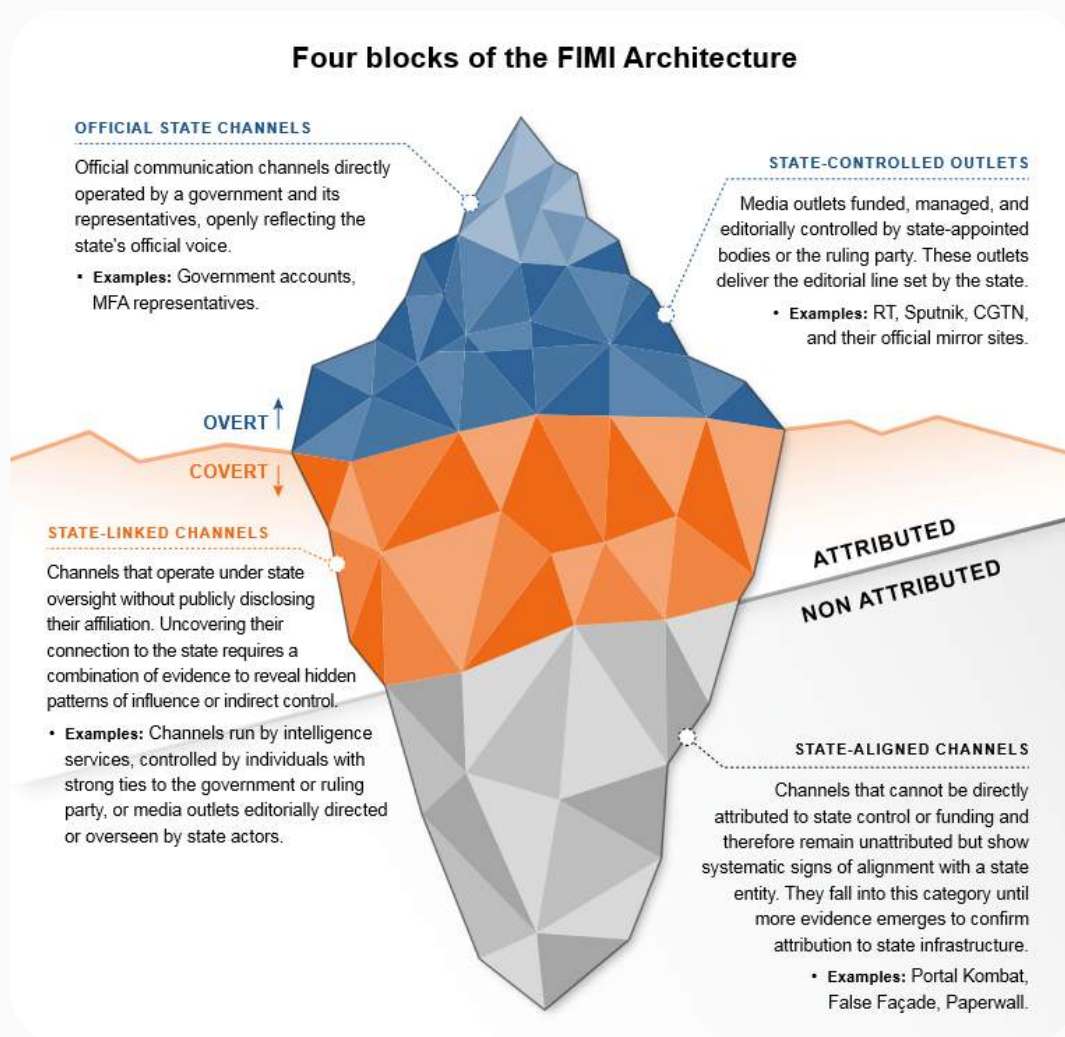
Główne grupy docelowe rosyjskiej wojny kognitywnej obejmują:

1. Grupy społeczne (w tym liderzy opinii)
2. Elity polityczne
3. Dowództwo wojskowe
4. Siły zbrojne
5. Społeczność międzynarodową (wspierającą przeciwnika)

Wojna kognitywna, której częścią są operacje dezinformacyjne, jest realizowana na wielu poziomach, w sposób systemowy, wspierany i finansowany przez państwo, i obejmuje zarówno działania jawne, jak i niejawne.

Cztery poziomy rosyjskiego FIMI (Foreign Information Manipulation and Interference) są realizowane jako operacje kombinowane angażujące wszystkie domeny.

1. Oficjalne kanały państwowe. MSZ, służby, administracja, think tanki państwowe, Cerkiew Prawosławna Patriarchatu Moskiewskiego, korporacje państwowe (Rosatom, Rossotrudnichestwo – odpowiedzialna za tzw. dyplomację publiczną), wywiad cywilny i wojskowy.
2. Źródła kontrolowane przez państwo. Finansowane, zarządzane i objęte kontrolą redakcyjną przez podmioty państwowe lub wyznaczone przez państwo. Państwowe kanały propagandowe, imitujące funkcje mediów: RT, Sputnik.
3. Kanały powiązane z państwem. Nie ujawniają publicznie swoich powiązań. Zaangażowane na przykład w operacje Doppelganger.
4. Kanały zbieżne z państwowymi.

Rys 2: Struktura rosyjskich operacji FIMI.

Źródło: <https://euvsdisinfo.eu/pl/struktura-rosyjskich-operacji-fimi/>. EUvsDisinfo | 2 kwietnia, 2025.

Techniki wykorzystywane w ramach wojny informacyjnej Rosji na Bliskim Wschodzie są typowe dla wojny kognitywnej, która obejmuje m.in.:

- Odwracanie uwagi [od własnych błędów/win/słabości]
- Przeciążanie informacjami [mgła informacyjna]
- Polaryzację [podsycanie wewnętrznych sporów]
- Wprowadzanie w błąd [dezinformacja, dezorientacja]
- Zastraszanie [sprawianie wrażenia silniejszego niż w rzeczywistości]
- Sugestię [oferowanie gotowych interpretacji, propaganda, agitacja]
- Dyskredytację [przeciwnika]

Do technik manipulacyjnych⁷ w arabskojęzycznej infosferze należą m.in.

- Pozorna zewnętrzna bezstronność (odwołanie się do zagranicznych/zachodnich autorytetów). Zachodni „eksperci” legitymizują przekaz Kremla, podważają wiarygodność narracji Zachodu, generują i wzmacniają chaos informacyjny).
- Wpięcie w arabski strumień treści (równoległa publikacja stanowiska Kremla, fałszywy symetryzm)
- Recykling wcześniejszych tez
- Whataboutism [odciąganie uwagi]
- Metoda lustra [odwracanie winy]
- Pozorowanie działań oddolnych [replikowanie tej samej narracji rosyjskiej przez różne domeny/saturacja infosfery]

Manipulacja emocjami oraz dezinformacja prowadzona przez Rosję na Bliskim Wschodzie wynika z potrzeby wykreowania/wzmocnienia wizerunku Rosji jako:

- Państwa silnego, zwycięskiego oraz wiarygodnego sojusznika, a Putina jako silnego przywódcy.
- Sojusznika państw arabskich w odróżnieniu od nielojalnego Zachodu.
- Państwa-cywilizacji, rzucającego wyzwanie Zachodowi.
- Alternatywy wobec Zachodu [liberalizmu, gender].
- „Siły Dobra”, Katechona, obrońcy wartości konserwatywnych.

Rosja prowadzi na Bliskim Wschodzie wojnę informacyjną wykorzystując państwowy system wojny kognitywnej. Głównymi kanałami dystrybucji rosyjskiej narracji są dwa arabskojęzyczne media – RT Arabic, uruchomiony w 2007 roku, który ma swoje regionalne redakcje m.in. w Bejrucie, Kairze, Damaszku; oraz Sputnik Arabic, uruchomiony w 2014 roku, z biurem w Kairze. RT Arabic jest jedną z trzech – po Al Arabiya i Al Jazeera – najchętniej oglądanych stacji informacyjnych w sześciu krajach arabskich (Egipt, Maroko, Arabia Saudyjska, Jordania, ZEA i Irak). Sieć arabskich mediów stanowi rozległy system wzmacniaczy regionalnej dystrybucji rosyjskiej narracji.

⁷ „Zachodni” głos w służbie rosyjskiej propagandy: przypadek Warrena Thorntona w arabskiej infosferze, Komentarz analityczny, Disinfo Digest, 22.09.2025.

RT Arabic

- Arabskojęzyczna wersja RT
- Finansowana przez rząd Rosji
- Uruchomiona w maju 2007 roku
- Kluczowy kanał rosyjskiej propagandy w regionie MENA [Bliski Wschód i Afryka Północna]
- Niezablokowana po inwazji na Ukrainę w 2022 roku, w odróżnieniu od kanałów rosyjskiej propagandy w UE.
- Przekaz telewizyjny oraz w mediach społecznościowych.
- Wysoka aktywność w mediach społecznościowych pozwala na szybkie rozprzestrzenianie treści, np. poprzez agregatory jak Nabd, które repostują artykuły RT w regionie.
- Treści RT są repostowane przez lokalne media (np. syryjską agencję SANA czy chińskie CGTN Arabic) oraz „miękkie sympatyzujące” portale, tworząc efekt kaskadowy (wg EUvsDisinfo udostępniane przez ponad 100 arabskich portali).

Sputnik Arabic

- Arabskojęzyczna wersja rosyjskiego Sputnika
- Należy do państwowej grupy medialnej Rossija Siewodnia (powstała w 2013 roku)
- Sputnik Arabic uruchomiony w 2014 roku
- Niezablokowany po inwazji na Ukrainę w 2022 roku, w odróżnieniu od kanałów rosyjskiej propagandy w UE.
- Podczas gdy RT Arabic koncentruje się na przekazie telewizyjnym i mediach społecznościowych, Sputnik Arabic skupia się na przekazie radiowym, portalu internetowym oraz mediach społecznościowych.
- Silnie powielany, np. przez Nabd - najbardziej popularny agregator newsów arabskojęzycznych, ponad 70 mln użytkowników; Google News Arabic, regionalne media.

Szczególną rolę odgrywa redaktor naczelna RT oraz Rossija Segodnya, Margarita Simonjan, objęta sankcjami przez Unię Europejską, Wielką Brytanię oraz Ukrainę za koordynację agresywnego systemu propagandowego i dezinformacyjnego⁸. W jednym z wywiadów oświadczyła, że posiada bezpieczną linię w komunikacji z Kreml, tzw. żółty telefon [to system bezpośredniej komunikacji pomiędzy „osobami odpowiedzialnymi” z Kremla a redaktorami naczelnymi mediów kontrolowanych przez państwo]⁹. Simonjan jest uważana za protegowaną Aleksieja Gromowa, pierwszego zastępcy szefa administracji prezydenta, którego niezależne media nazywają „mediowym lalkarzem Putina”. Gromow,

⁸ Kremlin-Funded Media: RT and Sputnik's Role in Russia's Disinformation and Propaganda Ecosystem, GEC Special Report, Department of State, January 2022. <https://2021-2025.state.gov/report-rt-and-sputniks-role-in-russias-disinformation-and-propaganda-ecosystem/> (dostęp: 29.11.2025).

⁹ Simon Shuster, the global news network RT is the Russian government's main weapon in an intensifying information war with the West—and its top editor has a direct phone line, to the Kremlin, Time, March 5, 2015. <https://web.archive.org/web/20220109193754/https://time.com/rt-putin/> (dostęp: 29.11.2025).

który jest objęty sankcjami USA za ingerowanie w wybory w Stanach Zjednoczonych i za swoją rolę w inwazji na Ukrainę w 2014 roku, był jednym z założycieli RT.

Raport przygotowany przez Uniwersytet Oxfordzki z lutego 2021 roku, który bazował na 23 wywiadach z ówczesnymi oraz byłymi dziennikarzami RT potwierdził, że RT jest narzędziem wojny informacyjnej rządu rosyjskiego. Badanie wykazało, że „Kontrola rządu nad RT obejmuje zatrudnianie menedżerów, narzucanie tematyki reportaży, a w niektórych przypadkach odrzucanie tematów”¹⁰. Dziennikarze odbywają szkolenie, mające zapewnić, że ich materiały będą odzwierciedlać stanowisko Kremla. Ten ostatni utrzymuje też „zespół doradczy”, który nadzoruje proces zatrudnienia w RT.

Dziennikarze mogą być poddawani werbunkowi przez rosyjskie służby, o czym w wywiadzie dla dziennika „Bild” opowiadał dziennikarz zatrudniony do marca 2021 roku w niemieckiej redakcji RT. Daniel Lange oświadczył, że dostał ofertę szpiegowania Aleksieja Nawalnego i fotografowania przy okazji obiektów wojskowych w Berlinie¹¹.

W odróżnieniu od wiodących międzynarodowych mediów publicznych, finansowanie RT i Sputnika nie jest przejrzyste. Nie publikują oni zestawień budżetowych ani rocznych sprawozdań finansowych. Przykładowo w 2019 roku RT ogłosiło na swoim kanale Telegram, że budżet RT i Rossiya Segodnya z funduszy federalnych wyniósł 440 mln dolarów, jednak oficjalna kwota budżetu federalnego na 2019 rok wynosiła 430 mln dolarów¹².

Przykładem obecności większości tych narracji w przekazie jednego źródła jest konto na platformie X ambasady Federacji Rosyjskiej w Egipcie, które publikuje treści z hasztagiem #الحق_مع_روسيا („Rosja ma rację”).

¹⁰ Mona Elswah, Philip N Howard, “Anything that Causes Chaos”: The Organizational Behavior of Russia Today (RT), *Journal of Communication*, Volume 70, Issue 5, October 2020, pp.623–645.

¹¹ Julian Röpcke, Ich sollte Nawalny ausspionieren! Bild, 09.03.2021. <https://archive.is/FWiQd> (dostęp: 29.11.2025).

¹² <https://archive.is/OCgV6?> (dostęp: 29.11.2025).

RussianEmbassy EGYPT @Rusembegypt

!! أعلن رئيس اللجنة العسكرية لحلف الناتو، الأدميرال روبرت باور، عن استعداد الحلف لتكوين أول من ينسحب ضربات صاروخية ضد روسيا، فقلت عقلك؟ هل هو حقا لا يفهم ماذا سيحدث لموطنه هولندا بعد الرد الروسي؟ بعد كل شيء سيتم غسلة ببساطة في البحر، أم أنه أمر بذلك من واشنطن؟

#الحق_مع_روسيا

Przetłumaczone z arabski przez Google

!! Przewodniczący Komitetu Wojskowego NATO, admirał Rob Bauer, ogłosił, że Sojusz jest gotowy jako pierwszy przeprowadzić ataki rakietowe na Rosję. Czy on oszalał? Czy naprawdę nie rozumie, co stanie się z jego ojczyzną, Holandią, po rosyjskiej odpowiedzi? Przecież zostanie ona po prostu zmyta z powierzchni ziemi. A może Waszyngton nakazał mu to zrobić?

#الحق_مع_روسيا

Oceń to tłumaczenie:

7:37 PM · 25 lis 2024 · 8 709 wyświetleń

24 22 176 4

RussianEmbassy EGYPT @Rusembegypt

لا يزال قطيع ذئاب الناتو يفرقع بأنبائها الفاسدة، كما أظهر تجمعها بمناسبة الذكرى الخامسة والسبعين لتأسيسها، لكن من الواضح أن زعيمه المتهالك يفقد حاسة الشم ولديه توجه مكاني ضعيف. لقد مرت أوقات القوة السابقة، وتم استبدال الهدر بالأبني.

#الحق_مع_روسيا

Przetłumaczone z arabski przez Google

Wilcza wataha NATO wciąż szczyrzy zgnile kły, o czym świadczy zgromadzenie z okazji 75. rocznicy powstania, ale widać wyraźnie, że jej schorowany przywódca stracił węch i orientację przestrzenną. Czasy dawnej siły minęły, a ryk ustąpił miejsca skomleniu.

#الحق_مع_روسيا

Oceń to tłumaczenie:

5:52 PM · 12 lip 2024 · 4 728 wyświetleń

RussianEmbassy EGYPT @Rusembegypt

👏 يغادر رئيس وزراء كندا جاستن ترودو وهو كاره آخر لروسيا الساحة السياسية على عجل وبصورة مخزية إلى جانب شخصيات أمريكية وبريطانية مماثلة. لقد أحب أيضا النازيين الأوكرانيين الذين قتلوا الروس ولكن لم يكن كافيا ذلك للكنديين.

#الحق_مع_روسيا

Przetłumaczone z arabski przez Google

👏 Premier Kanady Justin Trudeau, kolejny rusofob, pospieszenie i haniebnie opuszcza scenę polityczną, podobnie jak podobne postacie amerykańskie i brytyjskie. Lubili też ukraińskich nazistów, którzy mordowali Rosjan, ale Kanadyjczykom to nie wystarczyło.

#الحق_مع_روسيا

Oceń to tłumaczenie:

7:08 PM · 6 sty 2025 · 753 wyświetlenia

RussianEmbassy EGYPT @Rusembegypt

!! ان الطائرات العسكرية الأمريكية تقصف سوريا. ويقتل الأمريكان العرب من جديد.

#الحق_مع_روسيا

Przetłumaczone z arabski przez Google

!! Amerykańskie samoloty wojskowe bombardują Syrię. A Amerykanie znów zabijają Arabów.

#الحق_مع_روسيا

Oceń to tłumaczenie: 👍 👎

11:23 PM · 2 lut 2024 · 12,3 tys. wyświetleń

RussianEmbassy EGYPT @Rusembegypt

! تقف الولايات المتحدة وراء نظام زيلينسكي النازي في أوكرانيا وحكومة نتنياهو في إسرائيل. فهي تسلحهما وتدفعهما إلى قتل النساء والأطفال الروس والفلسطينيين وتمنع بكل جدية عن محاولات إيجاد الحل السلمي للقضايا ووقف إراقة الدماء.

#الحق_مع_روسيا
#مع_بعض_أفوك
#غزة #فلسطين

Przetłumaczone z arabski przez Google

! Stany Zjednoczone stoją za nazistowskim reżimem Zelenskiego na Ukrainie i rządem Netanjahu w Izraelu. Dozbrajają ich, nakłaniają do zabijania rosyjskich i palestyńskich kobiet i dzieci oraz aktywnie blokują próby pokojowego rozwiązania konfliktów i powstrzymania rozlewu krwi.

#الحق_مع_روسيا
#مع_بعض_أفوك
#فلسطين #غزة

Oceń to tłumaczenie: 👍 👎

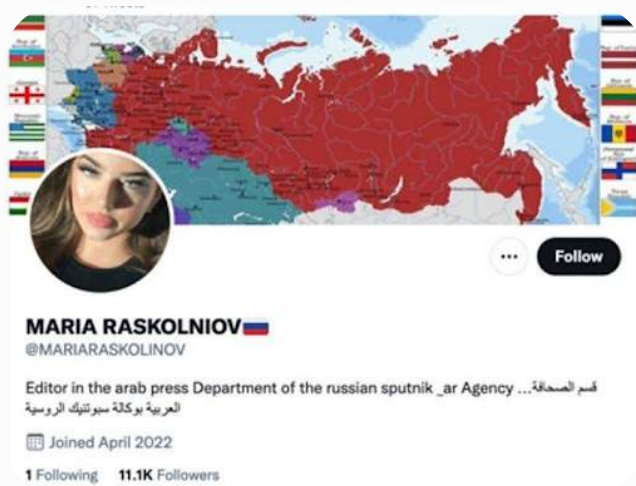
10:52 AM · 1 lis 2023 · 10,7 tys. wyświetlenia

Zrzuty ekranu postów Ambasady Federacji Rosyjskiej w Egipcie w serwisie „X”.

Jednocześnie ekosystem mediów społecznościowych redystrybuuje treści promowane przez państwowe lub propaństwowe kanały propagandowe. W social mediach wykorzystywane są m.in. konta „influencerek”, zwyczajowo atrakcyjnych kobiet epatujących seksualnością. Przykładem jest konto „Maria Raskolniov w serwisie „X”. Opis konta sugerował: „Arabski dział prasowy rosyjskiej agencji sputnik_ar”. Zdjęcie profilowe influencerki z Instagrama, Dzany @Dzzyzzle (Bośnia i Hercegowina). Konto „Raskolinova” należy do całej grupy kobiecych kont influencerskich tak na Twitterze, jak i Telegramie.

Instytut Dialogu Strategicznego (ISD) zidentyfikował 10 kont na X, z łączną liczbą 359 075 obserwujących, stosujących podobną taktykę rozpowszechniania prokremlowskich dezinformacji: atrakcyjne kobiety podające się za członkinie korpusu dyplomatycznego lub mediów, zamieszczały w języku arabskim posty o inwazji Rosji na Ukrainę¹³.

Po lewej stronie konto fałszywe „Maria Raskolniov”, po prawej prawdziwe na Instagramie @dzzyzle.

Inną taktyką jest odwołanie się do autorytetu. W roli „rosyjskiego myśliciela”, „mózgu Putina” oraz autorytetu profesorskiego, bo tak jest zasadniczo przedstawiany w arabskich mediach, występuje często Aleksander Dugin. Saturuje on bliskowschodnią infosferę narracją wielkoruską, mesjanistyczną oraz skrajnie antyzachodnią. Odbiorcę bliskowschodniego nasycza lękami o końcu świata, zagłady ludzkości, obciążając całą winą nieodpowiedzialne rządy zachodnich państw. W wywiadzie dla Asharq News 9 lutego 2024 roku mówił: „Prezydent USA Joe Biden i jego koledzy skutecznie zaatakowali supermocarstwo nuklearne rękami terrorystów w Kijowie, których sami uwolnili, a ludzkość stoi na krawędzi zagłady. Nic więcej, nic mniej”¹⁴.

¹³ Moustafa Ayad, Propaganda Primping: The 'Kremlinistas' of Twitter, Institute for Strategic Dialogue, 19 July 2022, https://www.isdglobel.org/digital_dispatches/propaganda-primping-the-kremlinistas-of-twitter/ (dostęp: 29.11.2025).

¹⁴ <https://asharq.com/politics/79803/> (dostęp: 29.11.2025).

Asharq News to znany serwis informacyjny i kanał telewizyjny w języku arabskim, 24/7. Uruchomiony w 2020 roku, przez SRMG (Saudi Research and Media Group). Z siedzibą w Rijadzie oraz studiami w Kairze i Abu Zabi.

Zrzut ekranu: Ahsarq News, 9 lutego 2024.

29 września 2025 roku w ponad 40-minutowym wywiadzie dla tej samej stacji wyjaśniał:

- koncepcję świata wielobiegunowego, w którym obok „ruszkowo mira” powinien mieć swoje wyjątkowe miejsce „świat muzułmański”;
- upadek Zachodu,
- wspólnotę ideologiczną trumpizmu oraz rosyjskiego konserwatyzmu,
- pozycję rosyjskich muzułmanów w wielonarodowym narodzie rosyjskim,
- perspektywę zakończenia „kryzysu ukraińskiego”.

Zrzut ekranu: Asharq News, 29 września 2025 r.

25-minutowy wywiad udzielony kairskiemu kanałowi informacyjnemu AlQahera News - Cairo News. Główne tezy:

- Koniec świata zachodniego, zachodniego liberalizmu;
- Rosja rzuciła wyzwanie hegemonii amerykańskiej, wygrywa ją i po 30 latach buduje świat wielobiegunowy.
- Rosyjski konserwatyzm (bliski konserwatywnym wartościom na Bliskim Wschodzie)
- Rosja walczy z globalizacją
- Europa upada, wchodzimy w nową [niezachodnią] epokę.
- NATO walczy o przetrwanie
- Rosja jest suwerenna (Ukraina musi uznać prawa Rosji).
- Prawo międzynarodowe jest kontrolowane przez liberałów.
- Podwójne standardy Zachodu [Europa milczy, gdy w Gazie dochodzi do masakry]

Zrzut ekranu: AIQahera News-Cairo News, 26 kwietnia 2025 r.

Na użytek antyzachodnich narracji promowanych na Bliskim Wschodzie Rosjanie wykorzystują „zewnątrzne autorytety”, najczęściej zachodnich ekspertów, komentatorów, tzw. realistów politycznych, de facto „pożytecznych idiotów” lub „tuby rezonansowe” [to osoba, która przyjmuje za swoje narracje Kremla i przekazuje dalej jako własne]. Między innymi:

- Scott Ritter, były oficer wywiadu i analityk wojskowy Korpusu Piechoty Morskiej USA, stwierdził, że „upadek Pokrowska (Krasnoarmiejska) doprowadził do sytuacji, w której Ukraina straciła część swoich najlepszych brygad i najlepszych ludzi”. [...] „Pokrowsk (Krasnoarmiejsk) był fundamentem ukraińskiego pasa obronnego wokół Doniecka w Donbasie, a wraz z jego upadkiem nie ma już żadnych znaczących ufortyfikowanych pozycji obronnych między koncentracją wojsk rosyjskich a Dnieprem”. Ritter uważa, że „utrata tego strategicznego położenia i zniszczenie elitarnych jednostek ukraińskich narazi Kijów na ogromną presję rozciągającą się od Zaporozża i Chersonia po Charków”. Podsumował: „Będzie to miało kumulatywny wpływ na zdolność armii ukraińskiej do przeciwstawienia się i walki z Rosjanami; myślę, że to początek upadku. I tym razem NATO nie ma rozwiązania”.

O „nieuchronnej klęsce militarnej Ukrainy”

Zrzut ekranu: Al-Qahera News-Cairo News, 26 kwietnia 2025 r.

- John Mearsheimer, prof. Uniwersytetu Chicago, tzw. realista polityczny

Portal Al-Khanadeq, libański (Bejrut) portal geopolityczny, poświęcony analizom bezpieczeństwa Bliskiego Wschodu. Tytuł: „Mearsheimer: Rosja zwycięży, a Ukrainę i Zachód czeka straszliwa klęska”.

Zrzut ekranu: Al-Khanadeq, 28 czerwca 2023 r.

Portal Al-Waqt, portal irański arabskojęzyczny, pozycjonuje się jako platforma ekspercka, dostarczająca analizy, prognozy i komentarze polityczne. Tytuł: „Profesor Mearsheimer: Wojnę na Ukrainie rozpoczął Zachód, ale Rosja zwycięży”.

Zrzut ekranu: Al-Waqt, 14 lipca 2023 r.

Disinfo demasked zidentyfikowało 21 narracji¹⁵ rosyjskich na Bliskim Wschodzie, niemniej poniżej wyszczególniono narracje o charakterze strategicznej komunikacji:

Rosja = zwycięstwo

SKY News, AbuZabi, 26 marca 2022

„W sobotę rosyjskie Ministerstwo Obrony opublikowało nagranie, na którym widać, jak 61 ukraińskich żołnierzy poddało się w pobliżu stolicy, Kijowa.

Ministerstwo Obrony Rosji poinformowało, że ukraińscy żołnierze poddali się w rejonie Mikołajówki, na przedmieściach Kijowa.

Potwierdziło, że połowa żołnierzy, którzy „dobrowolnie poddali się” armii rosyjskiej, piastowało wysokie stanowiska w armii ukraińskiej.”

¹⁵ <https://www.disinfo-demasked.com/narratives/> (dostęp: 29.11.2025).

Zrzut ekranu: SKY News, AbuZabi, 26 marca 2022 r.

Tytuł zdjęcia: Rosja publikuje nagranie przedstawiające poddających się ukraińskich żołnierzy w pobliżu Kijowa.

Hipokryzja Zachodu:

Ukraińcy - nowymi, błękitnookimi Palestyńczykami

Zdjęcia pojawiające się podczas rosyjskich ataków na Ukrainę wykazują podobieństwa do zdjęć wykonanych podczas wojny domowej w Syrii. Zdjęcie z 4 marca 2022 roku (po lewej) przedstawia ukraińskie dziecko pozujące do zdjęcia ze swoją zabawką w Przemyślu, w Polsce po przekroczeniu granicy ukraińsko-polskiej, w wyniku rosyjskich ataków na Ukrainę, a zdjęcie z 11 grudnia 2015 roku przedstawia syryjską dziewczynkę Melek Emir trzymającą pluszowego misia, którego przywiozła z Syrii, w dystrykcie Reyhanli w tureckim Hatayu.

Zrzut ekranu: Abdulhamid Hosbas, Cem Genco/Anadolu Agency via Getty Images
<https://taskandpurpose.com/news/syria-ukraine-russia/>

Ukronaziści

Zrzut ekranu: Konto Ambasady Federacji Rosyjskiej w Egipcie, portal „X”.

Teorie spiskowe: Ukraina współpracuje z ISIS

4 października 2023 roku trzy konta użyły identycznego lub niemal identycznego tekstu, fałszywie twierdząc, że prezydent Zełeński próbował zwerbować bojowników Państwa Islamskiego, przetrzymywanych w więzieniach w Iraku i Syrii, do armii ukraińskiej w walce z Rosją.

Zrzut ekranu: Report: Complicated history helps Russian narratives about Ukraine find a foothold in the Middle East Atlantic Council, February 29, 2024.

<https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/complicated-history-with-the-west-helps-russian-narratives-about-ukraine-find-a-foothold-in-the-middle-east/>

Teorie spiskowe:

Amerykańskie laboratoria broni biologicznej na Ukrainie

Zrzut ekranu: RT Arabic, BBC Monitoring: 9 czerwca 2022 r.

<https://monitoring.bbc.co.uk/product/c203j4hs>

Globalny kryzys żywnościowy jest wynikiem sankcji Zachodu wobec Rosji

Więcej na ten temat zob. Raport pt. Co zasiejesz, to zbierzesz–rosyjska dezinformacja dotycząca ukraińskiego zboża wobec państw MENA, Filip Bryjka, Aleksandra Wójtowicz, Instytut Badań nad Turcją, 2025. <https://disinfoinmenat.com/raport/co-zasiejesz-to-zbierzesz-rosyjska-dezinformacja-dotyczaca-ukrainskiego-zboza-wobec-panstw-mena/>

Zrzut ekranu: Serwis „X” RT, 25 września 2022 r.

Rosja – państwo-cywilizacja

Al Mayadeen, libańska telewizja informacyjna, satelitarna.

Przedruk z powiązanego z Kremlu portalu „Russia i global affairs” [ambicje, aby pełnić rolę rosyjskiego odpowiednika Foreign Affairs].

Teza: Rosja nie jest zwykłą potęgą, jest państwem-cywilizacją, której główną cechą jest samowystarczalność. Rosja nie potrzebuje ani nie dąży do integracji w ramach struktur, których sama nie stworzyła.

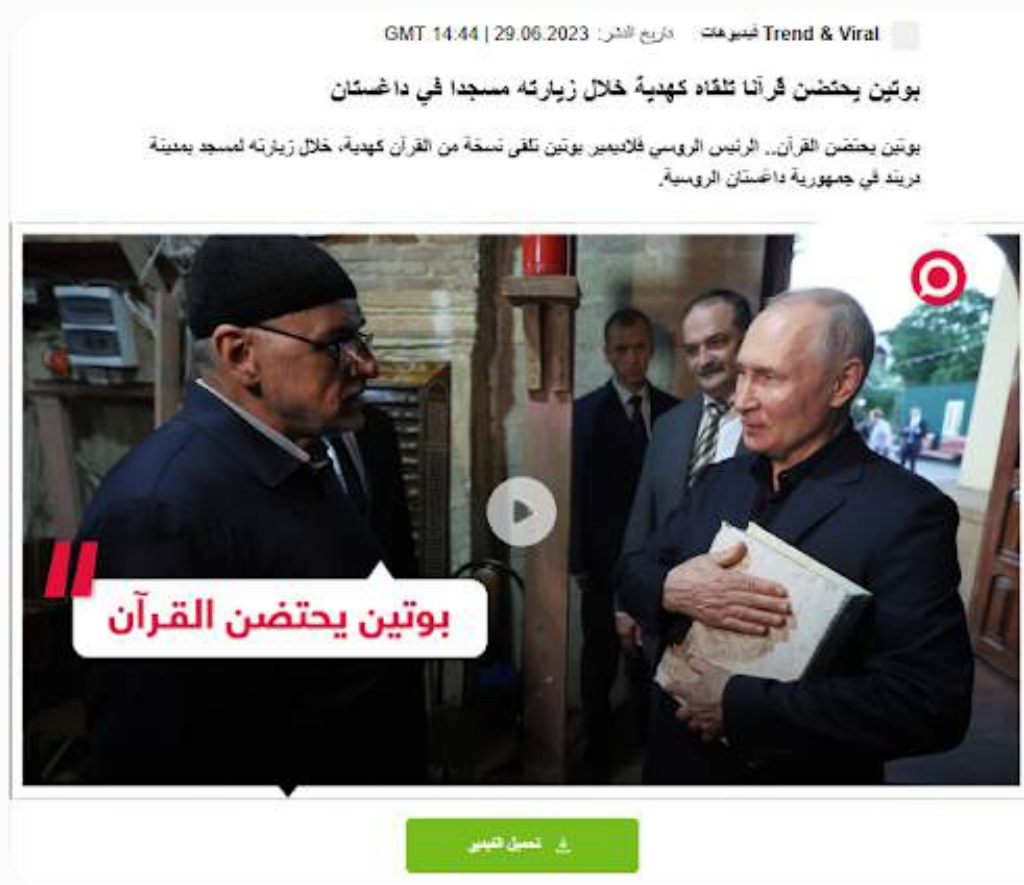

Zrzut ekranu: Al Mayadeen, 25 maja 2023 r.

Putin obrońca Koranu

„Putin podczas wizyty w meczecie w Dagestanie.” Putin przyjmuje Koran... Prezydent Rosji Władimir Putin otrzymał w prezencie egzemplarz Koranu podczas wizyty w meczecie w mieście Derbent w rosyjskiej Republice Dagestanu.

Arabskojęzyczne media powieliły materiał o Putinie trzymającym egzemplarz Koranu i krytykującym kraje zachodnie za dopuszczanie się spalenia świętej księgi. Materiał ten pojawił się 29 czerwca 2023 roku, czyli w dzień po incydencie spalenia Koranu w Szwecji, trzy konta X opublikowały podobne filmy, na których Putin trzyma Koran podczas wizyty w meczecie w Derbencie i krytykuje kraje zachodnie, takie jak Szwecja, za zezwolenie na spalenie świętej księgi.

Zrzut ekranu: RT Arabic, 29 września 2023 r.

Powielone przez:

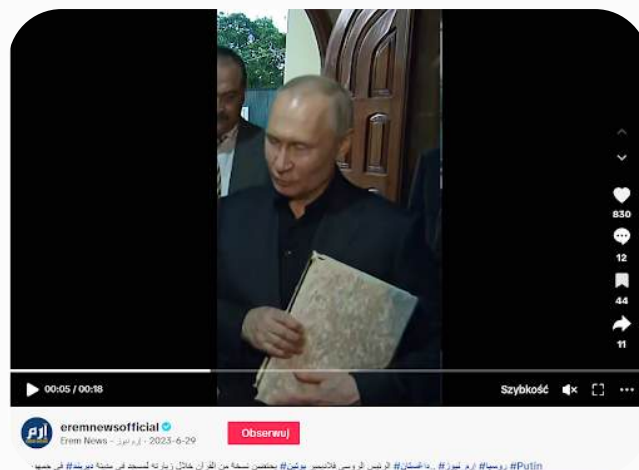
Zrzut ekranu: CNN Arabic (Dubaj, ZEA) Ok. 185 mln unikalnych użytkowników miesięcznie (w tym arabskojęzyczni w MENA i na świecie); Nr 1 wśród dwujęzycznych (arabski/angielski) konsumentów wiadomości z USA i Bliskiego Wschodu.

Zrzut ekranu: AL24News (Algieria). Nadawca publiczny
Zasięg: ok. 5–10 mln. Unikalnych użytkowników.

Zrzut ekranu: Al Jazeera Arabic (Katar). Obecnie najpopularniejszy i najbardziej wpływowy kanał informacyjny w języku arabskim na świecie. 50–70 mln regularnych widzów
Zasięg: ponad 430 mln arabskojęzycznych gospodarstw domowych (satelita + platformy cyfrowe)

Zrzut ekranu: Tik Tok, EremNews (Abu Dhabi, ZEA) Zasięg: głównie arabskojęzyczni w MENA; strona www: eremnews.com (ok. 10–15 mln wizyt/mies.)

Rosja przyjazna muzułmanom

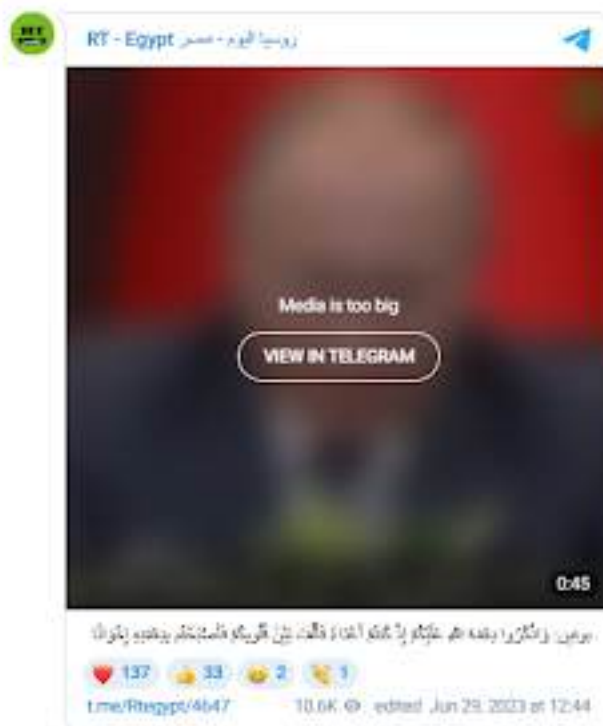
Zrzut ekranu: RT, 29 czerwca 2023.

RT Arabic zrzut ekranu powyżej - „Putin cytujący Koran”.

Zrzut ekranu poniżej – RT przypominała, że w 2019 r. podczas spotkania Putina z prezydentem Iranu Rouhanim i prezydentem Turcji Erdoğanem, Putin dwukrotnie zacytował wersety ze Świętego Koranu w odpowiedzi na atak dronów na saudyjskie rafinerie ropy naftowej, mówiąc: „Nie mogę powstrzymać się od przypomnienia wersetów ze Świętego Koranu: Pamiętajcie o miłosierdziu Boga. Kiedyś byliście wrogami, a Bóg pojednał wasze serca i uczynił was braćmi. Uważam, że od tego powinniśmy zacząć, wyjaśniając, że wszelkie podziały między ludźmi, które prowadzą do konfliktów, powinny zostać odłożone na bok”. [...] Putin kontynuował w tym kontekście, mówiąc: „Nawiasem mówiąc, Święty Koran mówi o tym, aby nie stosować żadnej przemocy, z wyjątkiem sytuacji, gdy jest to konieczne dla ochrony ludzi i kraju”.

Więcej nt. rosyjskiej dezinformacji w Turcji, zob. raport pt. [Rosyjska dezinformacja w Turcji](#), Karolina Wanda Olszowska, Karol Wasilewski, Instytut Badań nad Turcją, 2024.

وربما العنصرية المستعرة رواد مواقع التواصل فيديوهات سابقة أشاد بها يوتيوب بأفك القرآن الكريم واستشهد بها

في عام 2019 خلال لقاء يوتيوب مع الرئيس الإيراني روحاني والتمركي أردوغان: استشهد يوتيوب مراراً بآيات من القرآن الكريم تعليقا على هجوم طائرات نون طيار على مسقطي النفط السعودية حيث قال يوتيوب: "لا ينبغي إلا أن انتكرو سطور من القرآن الكريم: انتكروا رحمة الله. لقد كنتم أعداء في يوم من الأيام، وأسلح الله فؤادكم وجعلكم إخوة. وهذا الله أن هذا ما يجب أن تتلقوا معه، موضحاً أن أي انقسام بين الناس يؤدي إلى سراعات يجب أن يسير جنباً".

وفي هذا الجزء استشهد يوتيوب بالآية الكرسي من سورة آل عمران: "واخلصوا بحبل الله جميعاً ولا تفرقوا" وانتكروا لمة الله عليكم، إذ كنتم أعداء، فألف بين قلوبكم، فأصبحتم بنعمة إلهوا".

وأكمل الرئيس يوتيوب حديثه في هذا السياق قائلا: "بالعندسة القرآن الكريم يتحدث عن عدم ارتكاب أي نوع من أنواع العنف، باستثناء حماية الشعب والبلد".

كما استشهد الرئيس الروسي فلاديمير يوتيوب بآيات من القرآن خلال اجتماع مع ممثلي الجمعيات الدينية، حيث قرأ آيات من سورة النور: - الآية 23: "ذلك الذي يأتيك الله بآياته الذين أقبلوا وتولوا المتأخرون كل لا أشكركم عليه أخيراً إلا المؤمن في القرآن، ومن يتكلم خنته كره له فيها حسناً إن الله غفور شكور".

كما ظهر خلال حديث الرئيس الروسي فلاديمير يوتيوب مع ممثلي الجمعيات لسخة من القرآن الكريم على مكتبه.

المصدر: RT

Zrzut ekranu: RT Arabic, 29 czerwca 2023.

Rozdział 3.

Case study: Izrael

Celem rosyjskiej wojny kognitywnej na Bliskim Wschodzie stał się także Izrael. Operacje w tej domenie prowadzi od ponad dekady. Rosji udało się wywrzeć wpływ na Izrael już w 2019 roku w ramach operacji „Módl się za Naamę”. Było to zanim zmieniła się sytuacja w samym Izraelu po ataku Hamasu w 2023 roku. Naama Issachar to młoda izraelska turystka, którą aresztowano w Moskwie za rzekome posiadanie minimalnej ilości narkotyków. Została skazana na 7,5 lat więzienia, a jej proces szeroko komentowała RT (niezablokowana w Izraelu w 2022) i rosyjskojęzyczne konta na platformach społecznościowych.

Photo: Naama Issachar/Instagram

Przed planowaną wizytą Władimira Putina w Jerozolimie w styczniu 2020 roku Rosjanie zaproponowali wymianę więźniów. 26-latkę wymieniono za Aleksieja Burkowa rosyjskiego hakera, który ułatwił oszustwa kart kredytowych o wartości 20 milionów dolarów i prowadził zaawansowany clearing dla międzynarodowych cyberprzestępców. Aresztowany w Izraelu, został deportowany do USA w listopadzie 2019.

Od października 2019 roku aż do jej zwolnienia z więzienia w styczniu 2020 roku sprawa Issaschary stała się jedną z najczęściej relacjonowanych historii w izraelskich mediach. Była także częścią kampanii przed wyborami parlamentarnymi zaplanowanymi na marzec 2020 roku. Tak się składało, że premier Benjamin Netanjahu zabiegał w nich o głosy rosyjskojęzycznych imigrantów.

Ostatecznie poza wymianą więźniów Izrael poczynił na rzecz Rosji kilka innych poważnych ustępstw. Pomógł Cerkwii Prawosławnej Patriarchatu Moskiewskiego, która rościła sobie prawa do Kościoła św. Aleksandra Newskiego w Jerozolimie, znajdującego się pod kontrolą chrześcijańskiej organizacji pozarządowej z Niemiec. Inne ustępstwa miały obejmować ukryte poparcie dla rosyjskiej narracji o II wojnie światowej, co było zauważalne na Światowym Forum Holokaustu oraz pozytywne relacje medialne z wizyty Putina w Izraelu. W ten sposób sprawa Issachary stała się skutecznym narzędziem do realizacji celów politycznych, ważnych dla Rosji¹⁶.

Eksperti King's College London - Vera Michlin - i Jerusalem Institute for Strategy and Security (JISS) - Daniel Rakov - przyznali, że choć sprawa Naany początkowo nie była postrzegana jako rosyjska operacja wpływu, po analizie danych są przekonani, że Kreml przeprowadził klasyczną operację kognitywną, polegającą na wzięciu zakładniczki (izraelskiego cywila) na rosyjskiej ziemi, aby wykorzystać ją do presji na wysokim szczeblu. Dzięki kampanii dezinformacyjnej prowadzonej przez Russia Today i powiązane z Kreml media społecznościowe, izraelska opinia publiczna, a ostatecznie elita rządząca, zostały skutecznie zmanipulowane, by podejmować decyzje oczekiwane przez Kreml i na korzyść Rosji.

Agresywną kampanię dezinformującą Rosjanie podjęli w dzień po zamachu Hamasu 7 października 2023 roku. Zidentyfikowały ją izraelskie firmy zajmujące się cyberbezpieczeństwem Sentinel One i Clearsky, w tym fakt, że przeprowadzona była przez rosyjskie GRU. „Doppelgänger” był kontynuacją analogicznych kampanii, przeprowadzonych wcześniej przeciwko krajom zachodnim, takim jak Wielka Brytania, Francja i Stany Zjednoczone¹⁷.

W przypadku Izraela sfalszowano popularne portale informacyjne Walla News, Mako, Jerusalem Post, N12 i Jewish Journal. Ich design i estetyka były kopiowane, ale dystrybuowały fałszywe treści, które następnie wzmacniane były przez fałszywe konta w mediach społecznościowych.

¹⁶ Vera Michlin-Shapir, Daniel Rakov, „Módl się za Na'amę” – Rosyjska wojna informacyjna przeciwko Izraelowi, INSS, 24 lipca 2024. <https://www.inss.org.il/publication/naama/> (dostęp: 29.11.2025).

¹⁷ Raport: Doppelgänger NG Cyberwarfare campaign, 22/2/24.: https://www.clearskysec.com/wp-content/uploads/2024/02/DoppelgangerNG_ClearSky.pdf (dostęp: 29.11.2025).

Original Website

Walla[.co].il

Fake Website

Walla[.re]

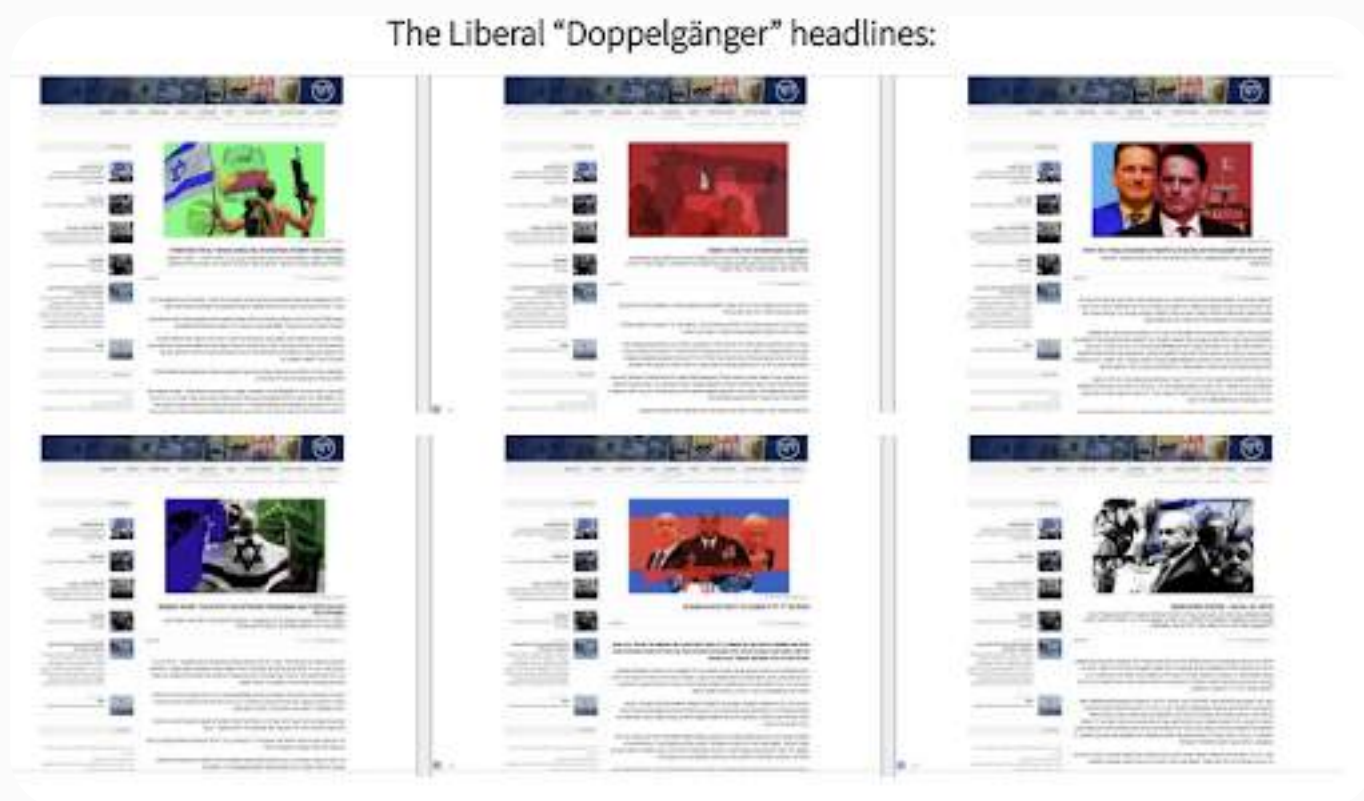

Zrzut ekranu: ClearSky i Sentinel One.

Rozpowszechniano w nich fałszywe narracje:

- „Solidarność z Ukrainą jest zbyt kosztowna” i dlatego „szkodzi Izraelowi”. (Mako.news zamiast Mako.co.). Strona opublikowała dwa fałszywe artykuły zatytułowane „Solidarność z Ukrainą jest zbyt kosztowna” oraz „Ataki Zełenskiego na Iran szkodzą Izraelowi.”¹⁸
- Przykładowe nagłówki z fałszywej strony internetowej „The Liberal” (przetłumaczone z języka hebrajskiego):
 - Wymiana zakładników to beznadziejna pułapka.
 - Nowe dowody współpracy między Ukrainą a Hamasem.
 - Staliśmy się o 40% biedniejsi, wojna doprowadziła nas do ubóstwa.
 - Stany Zjednoczone zdradzają Izrael, tak jak zdradziły Ukrainę.

¹⁸ Ibidem.

Zrzut ekranu: Doppelgänger portalu „The Liberal”.

<https://www.shomrim.news/eng/putins-no-longer-a-friend>

Według Centrum Mediów i Demokracji „Shomrim”, rosyjscy agenci nie ograniczali się do kampanii dezinformacyjnych, lecz planowali ingerować w sprawy wewnętrzne¹⁹. Według Instytutu Strategii i Bezpieczeństwa w Jerozolimie, bardzo prawdopodobnym jest, że pomysł na kampanię kognitywną w Izraelu zrodził się w lutym-marcu 2023 roku na tle wewnętrznego kryzysu politycznego w kraju. Trwały tam właśnie demonstracje antyrządowe [przeciwko premierowi Netanjahu] oraz w obronie izraelskiej praworządności, a więc przeciwko proponowanym zmianom w systemie sądownictwa²⁰.

Pomysł opracowały prawdopodobnie zespoły SDA/Structura na zlecenie Siergieja Kirijenki pierwszego zastępcy szefa administracji prezydenckiej, uznawanego za prawą rękę Władimira Putina, zwłaszcza w zakresie „programowania społecznego”.

Projekt „Normalny Izrael”, do którego dotarły izraelskie media, przewidywał, że sytuacja społeczno-polityczna w Izraelu na początku 2023 roku była okazją dla operacji wpływu²¹.

¹⁹ <https://www.shomrim.news/eng/russias-influence-campaign-in-israel> (dostęp: 29.11.2025).

²⁰ האיום שבהתערבות הרוסית בענייני הפנים של ישראל [The Threat of Russian Intervention in Israel's Internal Affairs], Jerusalem Institute for Strategy, 04/12/2024. <https://jiss.org.il/rakov-russian-interference-in-israels-internal-affairs/> (dostęp: 29.11.2025).

²¹ Подполковник Даниэль Раков: Россия ведет информационную интервенцию в Израиле, <https://www.youtube.com/watch?v=ce8dqj8MNdw> (dostęp: 29.11.2025).

Dokument zalecał wykorzystanie polaryzacji, która pogłębiała wewnętrzny kryzys polityczny. Jej celem miało być korzystne dla Rosji stanowisko Izraela w sprawie wojny na Ukrainie. Sugerowano, że można w ten sposób wpłynąć także na amerykańskich Żydów i poprzez nich na wybory prezydenckie w USA w listopadzie 2024 roku²². Według dokumentu „należy wspierać legalny prawicowy rząd przeciwko lewicowej opozycji wspieranej przez Partię Demokratyczną USA.” W szczególności, według nich, izraelskie „przedsięwzięcie” powinno opierać się na poglądach politycznych partii Likud i koalicjantów z Religijnego Syjonizmu...

„Normalny Izrael” proponował także zdefiniowanie celu operacji jako „budowanie stabilnej opinii publicznej, która nie pogodzi się z neonazizmem i dyktaturą na Ukrainie ani nie pomoże neonazistom.” Dlatego centralne miejsce w agendzie powinny być zajmować takie tematy jak:

1. „Walka z zaniedbaniem pamięci o Holokauście”;
2. Nazizm na dzisiejszej Ukrainie – podkreślający potrzebę „siania strachu” wśród Izraelczyków przed możliwością jego rozprzestrzenienia się na cały świat;
3. Podobieństwa między Rosją a Izraelem w radzeniu sobie z zagrożeniami dla bezpieczeństwa i integralności terytorialnej;
4. „Podgrzewanie” zainteresowania publicznego wyborami prezydenckimi w USA „lawiną” spekulacji i plotek;
5. Publikacje ujawniające antyizraelskie i antyżydowskie stanowiska opozycji wobec Putina.

Daniel Rakov, ekspert ds. Rosji i starszy analityk w Instytucie Strategii i Bezpieczeństwa w Jerozolimie oraz były oficer wywiadu, ocenił wiarygodność dokumentu „Normalny Izrael”. Przyznał, że najprawdopodobniej SDA stworzyła go do operacji w Izraelu. Twierdzi, że treść jest zgodna z tym, co zostało wdrożone w operacjach SDA w Izraelu, a styl pisania jest podobny do innych dokumentów SDA wyciekłych przez zachodnie agencje wywiadowcze²³.

²² Dzięki temu projekt „Normalny Izrael” stał się częścią zeznań oraz przedłożonych dowodów przez specjalnego agenta FBI zeznającego w sprawie ingerencji Rosji w wybory w USA przed sądem w Pensylwanii. Dokumenty zobacz tutaj: <https://www.justice.gov/archives/opa/media/1366261/dl> (dostęp: 29.11.2025).

²³ האיום שבהתערבות הרוסית בענייני הפנים של ישראל [The Threat of Russian Intervention in Israel's Internal Affairs], Jerusalem Institute for Strategy, 04/12/2024. https://jiss.org.il/rakov-russian-interference-in-israels-internal-affairs/#_edn29 (dostęp: 29.11.2025).

Rozdział 4.

Wnioski i rekomendacje

Wnioski

1. Sukces rosyjskich operacji jest kombinacją szeregu czynników – od łatwych do wykorzystania silnych postaw antyzachodnich w regionie, przez wieloletnie przygotowanie (saturację infosfery przez RT i Sputnik), po niedocenicenie skali ani agresywności rosyjskich operacji dezinformacyjnych, które są częścią wojny kognitywnej Rosji, nawet przez takie państwa jak Izrael.
2. Wojna informacyjna nie jest odrębną operacją, ale częścią wojny kognitywnej, a ta z kolei jest domeną wojny Rosji z Zachodem. Rosja wykorzystwała swoje przewagi w tej domenie na Bliskim Wschodzie, żeby skutecznie zarządzać refleksją opinii publicznej w państwach regionu, przede wszystkim pogłębiając ich niechęć do Zachodu, wybielając własny wizerunek oraz oczerniając Ukrainę.
3. Testowanie Izraela jedynie zachęca Kreml do dalszego rozwijania i eskalowania wojny kognitywnej, dzięki której osiąga swoje cele w sposób dla siebie bezpieczny (nie ponosząc kary), tani oraz skuteczny. Izraelski „Doppelgänger” jedynie potwierdza, że Rosja jest w stanie ingerować w sprawy wewnętrzne państw utrzymujących pragmatyczne relacje z Moskwą, a także zaawansowanych w sferze cyberbezpieczeństwa.

Rekomendacje

1. Należy przestać traktować wojnę informacyjną jako odrębny fenomen szkodliwej działalności Rosji i zacząć wpisywać ją w szerszą (i bardziej skomplikowaną) wojnę kognitywną.
2. Należy wdrożyć całościową strategię bezpieczeństwa kognitywnego państwa (Polska). Z tym, że w procesie wdrażania warto „wyprowadzić” ją z domeny wyłącznie wojskowej. Innymi słowy, warto rozpatrzyć powołanie odrębnego sektora bezpieczeństwa [Centrum bezpieczeństwa kognitywnego], w którym funkcjonowałyby dwa filary tej domeny – wojskowy oraz cywilny. Wojskowy odpowiadałby za przeciwdziałanie agresji w sferze cyber, a cywilny komponent za operacje proaktywne.

3. Proaktywna strategia. Przyczyną porażki Zachodu (i Polski) w wojnie kognitywnej z Rosją jest ograniczanie się do działań defensywnych - monitorowania infosfery, debunkingu czy kampanii uświadamiających. Potrzebne są skoordynowane działania, aktywne, saturujące infosferę krytyczną wobec Rosji narracją. Generalnie chodzi o proaktywne narzędzia zapobiegania, przeciwdziałania oraz odstraszenia Rosji, przenoszące ciężar wojny kognitywnej (w tym informacyjnej) w rosyjską infosferę (także na Bliskim Wschodzie).

4. „Polska cegła w antyrosyjskim murze” wojny kognitywnej. Opracowanie polskiej kampanii informacyjnej na Bliskim Wschodzie, odpowiadającej na dezinformację rosyjską. Wpisywałaby się ona w logikę „osłabiania Rosji od zewnątrz”, zwalczając jej wpływy na Bliskim Wschodzie.

5. Odbudowa „suwerenności informacyjnej”, a więc zwiększenie zaangażowania medialnego Polski na Bliskim Wschodzie. Warto rozważyć otwarcie profesjonalnego biura prasowego /polskich mediów w Izraelu, w jednym z państw arabskich (np. Zatoki Perskiej) oraz Turcji. Większe zaangażowanie na rynku medialnym Bliskiego Wschodu tworzyłoby dodatkową przeciwwagę dla rosyjskich tub propagandowych, RT oraz Sputnika. A jednocześnie poprawiłaby się diagnoza bliskowschodnia w polskich mediach.
